

۱۳۹۳۸۴۸

سفر قهرمان تابازگشت به خانه

مؤلف

دکتر محمد رضا شرف زاده

(استادیار دانشکده هنر و معماری، دانشکده آژانس اسلامی، دانشکده هنر و معماری)

آلما قاسمی دهمی

دکتر شایسته ارشد ادبیات فارسی، دانشکده آژانس اسلامی، دانشکده هنر و معماری

نیما قاسمی دهمی

(دانشجوی دکتری ارشد ادبیات فارسی، دانشکده آژانس اسلامی، دانشکده هنر و معماری)

فهرست

۴	مقدمه
۶	ریشه و پایه‌ی اسطوره
۷	اسطوره از نگاه کمپبل
۱۰	در هم آمیختگی اسطوره و رؤیا
۱۲	تک‌اسطوره
۱۳	آرکی تایپ
۱۶	جوزف کمپبل و رریت هرمان
۱۷	قهرمان
۱۸	سخنی چند در باب اروالد
۲۰	خلاصه‌ای از نمایشنامه
۲۱	کهن‌الگوی قهرمان
۲۲	کمپبل در تعریف قهرمان
۲۶	مرحله‌ی نخست
۲۶	عزیمت
۲۶	دعوت به آغاز سفر: یا آشکار شدن نشانه‌های دعوت الهی برای انجام وظیفه‌ای خاص
۲۸	دعوت به آغاز سفر در نمایشنامه‌ی «بازگشت به خانه»
۳۲	رد دعوت: با فرار حماقت بار از دست خدایان
۳۳	رد دعوت در نمایشنامه‌ی بازگشت به خانه
۳۶	امدادهای غیبی: به معنی یاری و امدادی که از غیب به کمک آن کسی می‌آید که قدم در راه تعیین شده گذاشته است
۳۷	امدادهای غیبی در نمایشنامه‌ی بازگشت به خانه
۳۹	عبور از نخستین آستان
۴۰	عبور از نخستین آستان در نمایشنامه‌ی بازگشت به خانه
۴۱	شکم نهنگ: یا عبور از قلمرو شب
۴۲	شکم نهنگ در نمایشنامه‌ی بازگشت به خانه
۴۳	مرحله‌ی دوم
۴۳	آیین نشرف

۴۳	جاده ی آزمون: یا صورت خطرناک خدایان
۴۴	جاده ی آزمون در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۴۴	ملاقات با خدایانو: «مادر زمین»، یا باز پس گرفتن نشاط دوران کودکی
۴۶	ملاقات با خدایانو در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۴۸	زن به عنوان وسوسه گر: یعنی درک و تجربه ی عذاب ادیب
۵۰	زن به عنوان وسوسه گر در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۵۱	آشتی با پدر
۵۲	آشتی با پدر در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۵۳	خدایگان
۵۸	خدایگان در نمایشنامه بازگشت به خانه
۵۸	برکت نهایی
۵۹	برکت نهایی در نمایشنامه بازگشت به خانه
۶۰	مرحله ی سوم: بازگشت
۶۰	امتناع از بازگشت
۶۱	امتناع از بازگشت در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۶۱	فرار جادویی
۶۲	فرار جادویی در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۶۳	دست نجات از خارج
۶۴	دست نجات از خارج در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۶۵	عبور از آستان بازگشت
۶۷	عبور از آستان در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۶۸	ارباب دو جهان
۷۰	ارباب دو جهان در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۷۰	رها و آزاد در زندگی
۷۲	رها آزاد زندگی در نمایشنامه ی بازگشت به خانه
۷۳	خلاصه ی کلی نگرانه از آنچه در سفر قهرمان می توان جست
۷۴	بررسی کهن نمونه های پیش انگارانه در باب نمایشنامه ی بازگشت به خانه

نتیجه گیری..... ۸۲

جدول مراحل تعلیمی همراه با علائم (مثبت و منفی) سفر قهرمان هورل چهره اثر جوزف کمپبل با نمایشنامه ی بازگشت به خانه اثر هارولد پیتسر..... ۸۵

منابع و مآخذ..... ۸۸

www.ketab.ir

درک بی مفهومی زندگی، پایان نیست بلکه خود آغاز است.

(آلبر کامو)

مقدمه

اساطیر شخصیت هایی هستند که وقتی شرح حالشان در کتابها بر ایمان نقل می شود، چهره هایشان مدام در تخیلات و رؤیاهایمان ساخته و پرداخته میشد. و درست به همین دلیل است که اسطوره ها مدام ما را به سفرهای متعدد پُر فراز و نشیب می برند. سفر قهرمان «جوزف کمپبل» الگویی جهانی است که متعلق به هر فرهنگی با هر مذهب است. این الگو همان تنوع نامحدودی را دارد که ادیان انسان داراست و با وجود این، شالوده نظری آن سواره بر است.

سفر قهرمان اجماعی است بر اساس حکایت سگفت انگیز که پیوسته از ژرفای ذهن بشر می تراود؛ و با جزئیات متفاوت اما در اساس مشابه؛ خود را نشان می دهد. این را نمی توان دور از نظر نگاشت که منشاء اساسی اندیشه های کمپبل منتج از اندیشه های روان سانس، یونانی، کارل گوستاو یونگ می باشد. وی درباره ی کهن الگوها چنین نوشت: کهن الگوها 'نظام هایی از افکار، احساسات، و شرایطی پیچیده هستند که فرد را برای درک موقعیت به شیوه ای خاص و در نتیجه نشان دادن بخشی مشخص به آن موقعیت ویژه آماده می کنند. یک کهن الگو حاوی خطر و راه های گذر از آن خطر است. یونگ به محدود کرد که کهن الگوها هم آمادگی های روانشناختی خاصی در افراد ایجاد می کنند و آنان را آماده می سازد. مانند بیت شرایط محیطی، درونی، و بیرونی خود پاسخی ویژه بدهند. یونگ معتقد بود که هر دوی آنها از منبعی عمیق تر (ناخودآگاه جمعی بشری) نشأت می گیرد. داستان های ساخته شده بر اساس الگوی سفر قهرمان، از گیرایی و کششی

برخورد دارند که برای همه قابل درک است، چرا که از منابعی جهانی در ناخودآگاه مشترک هر انسانی نشأت می گیرد. به این منظور، پس از ارائه تعریفی از اسطوره و تشریح نظریه تک اسطوره کمپبل و کهن الگوی قهرمان و سیر و سفر او، به بررسی نمایشنامه پیترو پرداخته و این نمایشنامه را از منظر قهرمان تحلیل و رمزگشایی می کنیم.

تمامی این اوامر میسر نمی گشت مگر به یاری مدیریت محترم انتشارات نسک جناب آقای حمید شهری و مدیر مسئول فنر و اجراء جناب آقای مهدی ملک ابزدی.

دکتر محمد رضا شریف زاده

آلما قاسمی دهقی

زمستان ۱۳۹۴